

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 9Sžsk/28/2018
Identifikačné číslo spisu: 3017200328
Dátum vydania rozhodnutia: 24.07.2019
Meno a priezvisko: JUDr. Judita Kokolevská
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:3017200328.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Judity Kokolevskej a z členov senátu JUDr. Viery Nevedelovej a Mgr. Viliama Pohančenika, v právnej veci žalobcu: G. C., bytom D., H. O., proti žalovanému: Ústredie práce sociálnych vecí a rodiny, odbor pomoci v hmotnej núdzi a štátnych sociálnych dávok, Špitálska 8, Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. UPS/US1/SSVOPHNSSD1/SOC/2017/9056/HR z 23. augusta 2017, o kasačnej sťažnosti žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne, č. k. 14Sa/12/2017-31 zo dňa 12. decembra 2017, takto

rozhodol:

I. Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Trenčíne č. k. 14Sa/12/2017-31 zo dňa 12. decembra 2017 m e n í tak, že rozhodnutie žalovaného č. UPS/US1/SSVOPHNSSD1/SOC/2017/9056/HR z 23.08.2017 r u š í a vec mu v r a c i a na ďalšie konanie.

II. Žalovaný j e p o v i n n ý nahradiť žalobcovi trovy konania na krajskom súde a trovy kasačného konania vo výške 100 %.

Odôvodnenie

1. Krajský súd v Trenčíne rozsudkom č. k. 14Sa/12/2017-31 z 12.12.2017 žalobu, žalobcu, ktorou sa domáhal zrušenia rozhodnutia žalovaného č. UPS/US1/SSVOPHNSSD1/SOC/2017/9056/HR z 23.08.2017 (ďalej len „preskúmané rozhodnutie“) zamietol. Preskúmaným rozhodnutím žalovaný zamietol odvolanie žalobcu a potvrdil rozhodnutie prvostupňového orgánu Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Partizánske, odboru sociálnych vecí a rodiny č. PE1/OHNNVáŠSD/SOC/2017/15613-20 zo dňa 16.06.2017. Týmto rozhodnutím prvostupňový orgán zaviazal žalobcu vrátiť príplatok k prídavku na dieťa D. C. v sume 88,16 eur za obdobie od 01.09.2015 do 30.04.2016.

2. Krajský súd uviedol, že žalobca podal dňa 11.03.2015 žiadosť o vyplácanie príplatku k prídavku na dieťa, pričom v tom čase bol poberateľom invalidného dôchodku s mierou poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť 75 %. Príplatok v sume 11,02 eur mesačne mu bol vyplácaný spolu s prídavkom na dieťa. Invalidita žalobcu však bola Sociálnou poisťovňou prehodnotená a miera poklesu

jeho schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť bola znížená na 60 %. Prvotne o tomto znížení rozhodlo ústredie Sociálnej poisťovne dňa 04.09.2015. Na odvolanie žalobcu bolo toto rozhodnutie Krajským súdom v Trenčíne (išlo o vec vedenú pod sp. zn. 15Sd/172/2015) zrušené a o veci bolo opätovne rozhodované správnym orgánom. Aj následne vydaným rozhodnutím Sociálnej poisťovne, ústredia zo dňa 09.12.2016 však došlo k zníženiu invalidného dôchodku žalobcu, z dôvodu zníženia jeho miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť na 60 %. Toto zníženie miery poklesu bolo datované od 17.08.2015. Proti tomuto rozhodnutiu žalobca odvolanie nepodal a z toho dôvodu nadobudlo právoplatnosť dňa 17.01.2017. V zmysle ust. § 14 ods. 1 písm. b/ zákona č. 600/2003 Z. z. bol žalobca povinný zdokladovať úradu uvedenú skutočnosť, ktorá má zásadný vplyv na trvanie nároku na vyplácanie predmetného príplatku. Uvedené mal spraviť do 8 dní od právoplatnosti rozhodnutia Sociálnej poisťovne, ústredie, ktorým bola vec s konečnou platnosťou vyriešená. V danom prípade teda mal svoju oznamovaciu povinnosť splniť do 25.01.2017. Žalobca však nedisponuje žiadnym dôkazom, že tak učinil a takéto, resp. žiadne rozhodnutie vydané vo veci opätovného posúdenia jeho invalidity, nie je súčasťou administratívneho spisu.

3. Krajský súd ďalej skonštatoval, že žalobca v podanej správnej žalobe, v odvolaní podanom v administratívnom konaní, ako aj vo svojom prednese pred súdom opakovane uviedol, že pracovníckam úradu odovzdal rozhodnutie súdu. Nevedel však bližšie uviesť o aké rozhodnutie súdu malo ísť a ani kedy približne malo dôjsť k takémuto odovzdaniu dokladu mimo podateľňu úradu. Neskôr uviedol, že k doručeniu došlo asi mesiac pred stretnutím s riaditeľkou úradu, ktoré sa uskutočnilo po podaní jeho odvolania. Z uvedeného by sa dalo dovodiť, že podľa jeho tvrdenia rozhodnutie súdu doručil úradu asi v mesiaci máj, eventuálne začiatkom júna 2017. Na druhú stranu žalobca súčasne tvrdil, že rozhodnutie súdu doručil hneď po jeho doručení zo súdu. Ak by bolo uvedené tvrdenie pravdivé tak by sa doručenie muselo uskutočniť ešte na jeseň roku 2016, keďže na základe uvedeného rozhodnutia došlo už v decembri 2016 k vydaniu ďalšieho rozhodnutia Sociálnej poisťovne, ústredia. Žalobca však sám uviedol, že ho doručil niekedy v roku 2017.

4. S poukazom na vyššie krajský súd považoval za zrejmé, že tvrdenia žalobcu sú rozporné, keď na jednej strane tvrdí, že rozhodnutie súdu doručil ihneď ako ho sám obdržal zo súdu (jeseň 2016) a na druhej strane, že sa tak stalo asi mesiac pred stretnutím u riaditeľky úradu (čo muselo byť niekedy v máji, resp. v prvej polovici júna 2017). Žalobca nielenže nemá žiaden doklad preukazujúci jeho tvrdenie, ale dokonca jeho tvrdenia sú rozporuplné, ťažko overiteľné. Okrem toho je zrejmé, že v prípade žalobcu nebolo rozhodnutie Krajského súdu v Trenčíne rozhodnutím, ktorým by sa vec o zníženie jeho invalidného dôchodku právoplatne skončila. Žalobca však nevedel ani žiadnym spôsobom, konkretizovať, ktoré rozhodnutie súdu, resp. ktorý dokument, mal úradu doručiť. Taktiež nie je bez právneho významu, že ak by aj boli jeho tvrdenia pravdivé, tak je zrejmé, že k doručeniu neidentifikovaného rozhodnutia došlo až na výzvu úradu, ktorý už evidentne musel mať informáciu o zmene pomerov a už len vyzval na predloženie listiny, ktorou by bola táto zmena potvrdená. Bolo pritom primárne vecou žalobcu, aby v zákonom stanovenej lehote tieto skutočnosti úradu oznámil tak, aby nedošlo k neoprávnenému vyplácaniu štátnej dávky. Povinnosť oznamovať v lehote 8 dní takéto relevantné skutočnosti pritom musela byť žalobcovi znám, keďže o tejto povinnosti bol výslovne poučený, čo potvrdil svojim vlastnoručným podpisom v časti G svojej žiadosti o vyplácanie tohto príspevku. Na splnenie tejto povinnosti nemá vplyv skutočnosť, že žalobca nemá právnické vzdelanie, na čo sa pred súdom opakovane odvolával. Krajský súd dospel k záveru, že správna žaloba nebola podaná dôvodne, a preto bola zamietnutá.

5. Žalobca (ďalej aj „sťažovateľ“) podal voči uvedenému rozsudku kasačnú sťažnosť, v ktorej uviedol, že nie je spokojný s výrokom krajského súdu a so sudkyňou, ktorá vo veci rozhodovala. Odmietal tvrdenie, že je vinný a trval na tom, že všetky doklady doniesol úradu včas, tak ako ho o to úrad žiadal. Namietal, že nie je povinný si pamätať všetky mená a priezviská úradníčok. Opätovne zdôraznil, že dodržal všetko, čo mu bolo nakázané alebo čo bolo jeho povinnosťou.

6. Ku kasačnej sťažnosti sa vyjadril žalovaný, ktorý sa plne stotožnil preskúmaným rozhodnutím, predchádzajúcimi vyjadreniami právneho zástupcu žalovaného ako aj s rozsudkom krajského súdu. Je

toho názoru, že v predmetnej veci vychádzal z objektívneho a dostatočne zisteného skutkového stavu veci a svojim postupom neporušil zákon. Zopakoval priebeh administratívneho konania a poukázal na vyjadrenia žalovaného zaznamenané v zápisnici z pojednávania pred krajským súdom, z ktorých vyplýva, že žalobca nevedel presne uviesť kedy a aké rozhodnutie mal odovzdať. Jednotlivé námietky sťažovateľa v kasačnej sťažnosti odmietol a žiadal kasačnú sťažnosť ako nedôvodnú zamietnuť.

7. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako kasačný súd (§ 438 ods. 2 zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok, ďalej len „SSP“) preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu spolu s konaním, ktoré predchádzalo jeho vydaniu a dospel k záveru, že kasačná sťažnosť žalobcu je dôvodná.

8. V danej veci bolo potrebné posúdiť, či boli splnené podmienky na vrátenie príplatku k prídavku na dieťa v zmysle § 13 ods. 6 zákona č. 600/2003 Z. z. o prídavku na dieťa a o zmene a doplnení zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení (ďalej len „zákon č. 600/2003 Z. z.“), a to či žalobca svojim konaním spôsobil, alebo vedel alebo musel z okolností predpokladať, že platiteľ mu príplatok k prídavku vyplatil neprávom.

9. Podľa § 13 ods. 6 zákona č. 600/2003 Z. z., ak oprávnená osoba svojím konaním spôsobil, alebo vedela alebo musela z okolností predpokladať, že platiteľ jej prídavok alebo príplatok k prídavku vyplatil neprávom, je povinná vrátiť prídavok a príplatok k prídavku. Nárok na vrátenie prídavku a príplatku k prídavku vyplateného neprávom alebo nárok na vrátenie vyplateného príplatku k prídavku podľa odseku 5 zaniká uplynutím jedného roka odo dňa, keď platiteľ zistil túto skutočnosť, najneskôr uplynutím troch rokov odo dňa poslednej neoprávnenej výplaty prídavku alebo príplatku k prídavku alebo odo dňa poslednej výplaty príplatku k prídavku podľa odseku 5.

10. Podľa § 14 ods. 1 písm. b/ zákona č. 600/2003 Z. z. oprávnená osoba je povinná do ôsmich dní platiteľovi písomne oznámiť zmeny v rozhodujúcich skutočnostiach, ktoré majú vplyv na nárok na prídavok a na jeho výplatu, alebo podať o týchto zmenách elektronickými prostriedkami do ôsmich dní oznámenie podpísané zaručeným elektronickým podpisom.

11. Podľa § 453 ods. 2 zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok (ďalej len „SSP“) kasačný súd je viazaný sťažnostnými bodmi; to neplatí, ak napadnuté rozhodnutie bolo vydané v konaní, v ktorom krajský súd nebol viazaný žalobnými bodmi. Na dôvody, ktoré účastník konania uviedol až po uplynutí lehoty na podanie kasačnej sťažnosti, kasačný súd neprihliada.

12. Podľa § 134 ods. 2 písm. d/ SSP správny súd nie je viazaný rozsahom a dôvodmi žaloby, ak ide o veci podľa § 6 ods. 2 písm. c/ , ak je žalobcom fyzická osoba.

13. Podľa § 6 ods. 2 písm. c/ SSP (2) správne súdy rozhodujú v konaniach o správnych žalobách v sociálnych veciach.

14. Podľa § 199 ods. 1 písm. c/ sociálnymi vecami sa na účely tohto zákona rozumie rozhodovanie Ústredia práce, sociálnych vecí a rodiny,

15. Z administratívneho spisu žalovaného vyplýva, že žalobcovi bola rozhodnutím Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Partizánske č. PE1/OHNNVáŠSD/SOC/2016/18185-0011 z 20.05.2016 zastavená výplata príplatku k prídavku na dieťa C. D. od 01.05.2016 v sume 11,02 eur, toto rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť 07.06.2017. Rozhodnutím Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Partizánske č. PE1/OHNNVáŠSD/SOC/2017/15613-18 z 26.05.2017 bol žalobcovi odňatý príplatok k prídavku na dieťa C. D. od 01.05.2016 v sume 11,02 eur, toto rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť 14.06.2017. Preskúmaným rozhodnutím žalovaný uložil žalobcovi vrátiť príplatok k prídavku na dieťa za obdobie od 01.09.2015 do 30.04.2016 v sume 88,16 eur argumentujúc tým, že žalobca svojim konaním spôsobil, alebo vedel alebo musel z okolností predpokladať, že je táto dávka mu je vyplatená neprávom, a to tým, že porušil svoju oznamovaciu povinnosť, pretože neoznámil úradu zmenu miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť.

16. Kasačný súd sa s týmto názorom nemôže stotožniť. Žalobca objektívne mohol disponovať právoplatným rozhodnutím, ktorým mu bola zmenená miera poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť na 60 % najskôr až dňom 17.01.2017, kedy rozhodnutie Sociálnej poisťovne nadobudlo právoplatnosť. Do 17.01.2017 žalobca nemal aké právoplatné rozhodnutie o zmene miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť na 60 % žalovanému predložiť. K tomuto záveru dospel aj krajský súd v rozsudku v ods. 18, keď skonštatoval, že žalobca mal svoju oznamovaciu povinnosť splniť do 25.01.2017, avšak opomenul posúdiť súvislosť medzi nespĺnením oznamovacej povinnosti a vrátením príplatku k prídavku za obdobie od 01.09.2015 do 30.04.2016. V čase vydania rozhodnutia Sociálnej poisťovne z 09.12.2016 bola výplata uvedenej dávky zastavená, ako vyplýva z vyššie uvedeného rozhodnutia úradu č. PE1/OHNNVaŠSD/SOC/2016/18185-0011 z 20.05.2016.

17. Žalovaný žiada vrátiť príplatok k prídavku za obdobie od 01.09.2015 do 30.04.2016, kedy žalobca objektívne nemohol rozhodnutím o zmene miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť na 60 % disponovať. Skutočnosť, či žalobca doložil alebo nedoložil uvedené rozhodnutie v osemdňovej lehote (do 25.01.2017) nemá vplyv na to, že dávky od 01.09.2015 do 30.04.2016 boli žalobcovi vyplatené neprávom. Žalobcovi bola zmenená miera poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť na 60 % spätne k dátumu 17.08.2015 avšak až rozhodnutím z 09.12.2016, právoplatným 17.01.2017. Žalobca do vydania tohto rozhodnutia nemohol vedieť, či mu bude zmenená miera poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť, na koľko % a od ktorého dátumu, preto nemohol oznámiť tieto skutočnosti včas tak, aby zabránil neoprávnenej výplate dávky v uvedenom období.

18. Kasačný súd z uvedených dôvodov dospel k záveru, že žalobca nemohol spôsobiť, že dávky v období od 01.09.2015 do 30.04.2016 mu boli vyplácané neoprávnene. Posúdenie, či žalobca predložil alebo nepredložil rozhodnutie Sociálnej poisťovne z 09.12.2016, právoplatné 17.01.2017, a tým porušenie povinnosť podľa § 14 ods. 1 písm. b/ zákona č. 600/2003 Z. z., na ktorom založil žalovaný preskúmané rozhodnutie, nie je vzhľadom na obdobie, za ktoré žalovaný požaduje vrátiť vyplatený príplatok k prídavku, podstatné.

19. Povinnosť vrátiť neoprávnene vyplatenú dávku podľa § 13 ods. 6 zákona č. 600/2003 Z. z. vzniká, ak poberateľ dávky svojím konaním spôsobí, vie alebo musí z okolností predpokladať, že mu je prídavok alebo príplatok k prídavku vyplatený neprávom. Sťažovateľ v období od 01.09.2015 do 30.04.2016 nemohol vedieť ani predpokladať, že je mu príplatok k prídavku vyplatený neprávom, pretože až rozhodnutím z 09.12.2016 právoplatným 17.01.2017 došlo u neho k zmene miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť na 60 %, a to spätne. Ani skutočnosť, že Sociálna poisťovňa o zmene miery poklesu prvýkrát rozhodovala 04.09.2015 nie je v danom prípade relevantná, pretože žalobca sa voči uvedenému rozhodnutiu úspešne odvolal a rozhodnutie bolo Krajským súdom v Trenčíne zrušené a právoplatnosť nenadobudlo. Zároveň kasačný súd dodáva, že ani list Sociálnej poisťovne založený v administratívnom spise žalovaného datovaný 18.05.2016 s názvom Potvrdenie o invalidite a miere poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť, v ktorom Sociálna poisťovňa oznamuje zmenu percentuálnej miery od 17.08.2015 na základe posúdenia posudkového lekára dňa 15.12.2015, nepreukazuje vedomosť žalobcu o zmene jeho miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť na 60 % v období neoprávnenej výplaty príplatku k prídavku.

20. Kasačný súd na základe vyššie uvedeného dospel k záveru, že rozhodnutie žalovaného ako aj rozsudok krajského súdu vychádzali z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 440 ods. 1 písm. g/ SSP), ak na základe uvedených skutočností dospeli k záveru, že boli splnené podmienky na vrátenie príplatku k prídavku na dieťa podľa § 13 ods. 6 zákona č. 600/2003 Z. z..

21. Z uvedených dôvodov kasačný súd podľa § 462 ods. 2 SSP rozhodnutie žalovaného zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

22. V ďalšom konaní žalovaný o povinnosti žalobcu vrátiť príplatok k prídavku na dieťa za obdobie od 01.09.2015 do 30.04.2016 znova rozhodne, pričom je právnym názorom vyjadreným v tomto

rozhodnutí viazaný.

23. O náhrade trov konania ako aj trov kasačného konania kasačný súd rozhodol v súlade s § 467 ods. 1 a 2 v spojení s § 167 ods. 1 SSP tak, že úspešnému žalobcovi priznal náhradu trov konania na krajskom súde ako aj náhradu trov kasačného konania.

24. Toto rozhodnutie prijal Najvyšší súd Slovenskej republiky v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.